

UZASADNIENIE

Dnia 22 maja 2023 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. złożyła w Okręgowym Sądzie Dyscyplinarnym wniosek o ukaranie radcy prawnego P. M.. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniosła o ukaranie obwinionego za to, że w dniu 13 sierpnia 2019 r. w L. złożył pozew o rozwód z powództwa M. S. (1) przeciwko A. S., który to pozew został przez powoda cofnięty, a następnie dnia 17 września 2020 r. w L. przyjął pełnomocnictwo do reprezentowania pana M. S. (1) w postępowaniu o rozwód przeciwko pani A. S. toczącej się przed Sądem Okręgowym (...), sygn. akt (...), po czym od dnia 25 września 2020 r. do dnia 13 stycznia 2022 r., działał w charakterze pełnomocnika pana M. S. (1), udzielając wcześniej, tj. w 2018 r. i 2019 r. porad prawnych pani A. S. w sprawie pozostającej w bezpośrednim związku z toczącą się sprawą rozwodową, w sprawie rozwodowej wykorzystał informacje, które pani A. S. ujawniła w trakcie udzielania jej przez r. pr. P. M. porad prawnych, czym naruszył tajemnicę zawodową radcy prawnego oraz dopuścił do wystąpienia konfliktu interesów co stanowi naruszenie zasad etyki i godności zawodu wynikające z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych (t.j.: Dz.U. Dz.U.2022.1166 z dnia 2022.06.01) w zw. art. 10 oraz art. 26 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego).

Obwiniony nie przyznał się do popełnionych czynów składając wyjaśnienia podczas rozprawy, jednocześnie podtrzymał swoje zeznania złożone przed Zastępcą Rzecznika Dyscyplinarnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ustalił następujący stan faktyczny.

Obwiniony radca prawny P. M. udzielał porad prawnych klientom M. S. (1) oraz A. K., która następnie została żoną M. S. (1). Obwiniony przyznał, iż w drugiej połowie 2018 r. udzielił porady prawnej ww. klientom, która dotyczyła gróźb kierowanych wobec M. S. (1) ze strony matki A. K.. Podczas konsultacji prawnej odtworzone zostały radcy prawnemu P. M. nagrania z rozmów A. K. z jej matką. Obwiniony ocenił możliwość ewentualnego wszczęcia postępowania karnego wobec matki A. K., przy czym uznał, iż osobą pokrzywdzoną jest A. K., nie zaś M. S. (1). A. K. miała zastanowić się, czy jest gotowa występować przeciwko swojej matce i składać zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. Ostatecznie klientka nie zdecydowała się wszczynać żadnego postępowania wobec matki. W trakcie tego spotkania Obwiniony został również poinformowany, iż A. K. jest szantażowana przez matkę i przymuszana do dokonania darowizny dwóch nieruchomości położonych w R. i M. na rzecz matki, która warunkuje realizowanie swoich gróźb od tych czynności. Klienci poinformowali, że darowizny będą zrealizowane, zaś radca prawny P. M. wskazał wówczas, że darowizny nieruchomości wykonane pod wpływem opisanych okoliczności mogą być ewentualnie później unieważnione. Następnie, na przełomie 2018-2019 r. lub w pierwszej połowie 2019 roku odbyła się druga konsultacja prawna u radcy prawnego P. M. z udziałem A. S. oraz M. S. (1). Dotyczyła ona m.in. możliwości uchylecia się przez A. S. od skutków prawnych złożonych oświadczeń woli, tj. darowizny dwóch nieruchomości na rzecz matki A. S.. Ostatecznie jednak A. S. nie udzieliła radcy prawnemu P. M. pełnomocnictwa i nie była klientem Obwinionego.

Dowody:

1. zeznania świadka A. S. – protokół przesłuchania świadka z dnia 25 października 2021 roku,
2. wyjaśnienia obwinionego radcy prawnego P. M. – protokół przesłuchania z dnia 24 listopada 2022 roku,
3. zeznania świadka A. K. – protokół przesłuchania świadka z dnia 19 maja 2023 roku.
4. wyjaśnienia Obwinionego – protokół rozprawy z dnia 10 lipca 2023 r.

W dniu 5 sierpnia 2019 roku M. S. (1) udzielił Obwinionemu pełnomocnictwa do reprezentowania go w postępowaniu o rozwód przeciwko A. S.. Pozwem z dnia 13 sierpnia 2019 roku radca prawny P. M. w imieniu M. S. (1) wszczął przed Sądem Okręgowym (...) I Wydział Cywilny postępowanie o rozwód przeciwko pozwanej A. S.. W uzasadnieniu pozwu opisana została postawa matki A. S. wobec związku (...), jak również groźby kierowane przez matkę A. S. wobec M. S.

(1). Pismem z dnia 30 sierpnia 2019 roku (data nadania: 09 września 2019 roku) Obwiniony reprezentujący powoda M. S. (1) cofnął pozew.

Dowody:

1. pełnomocnictwo z dnia 05 sierpnia 2019 roku.
2. pozew o rozwód z dnia 13 sierpnia 2019 roku,
3. pismo – cofnięcie powództwa z dnia 30 sierpnia 2019 roku wraz z potwierdzeniem nadania z dnia 09 września 2019 roku,
4. wyjaśnienia obwinionego radcy prawnego P. M. – protokół przesłuchania z dnia 24 listopada 2022 roku.
5. wyjaśnienia Obwinionego – protokół rozprawy z dnia 10 lipca 2023 r.

W dniu 17 września 2020 roku M. S. (1) udzielił Obwinionemu pełnomocnictwa do zastępowania go w postępowaniu sądowym o rozwód przeciwko A. S. przed Sądem Okręgowym (...) I Wydział Cywilny, sygn. akt (...). W dniu 22 września 2020 roku (data prezentaty Sądu: 25 września 2020 roku) Obwiniony wniósł w ww. sprawie odpowiedź na pozew. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew opisana została postawa matki A. S. wobec związku (...) jako: „toksyczna relacja powódki z jej matką”. Obwiniony wskazał również na groźby kierowane przez matkę A. S. wobec M. S. (1).

W odpowiedzi na pozew jako dowody w sprawie zawnioskowane zostały nagrania dwóch rozmów z czerwca 2018 roku oraz lipca 2018 roku oraz stenogramy tych nagrań na fakt „stosunku świadka M. K. do pozwanego, silnego i głębokiego konfliktu rodzinnego, w wyniku którego świadek w okresie istotnym dla sprawy w ogóle nie uczestniczył (...) wspólnym życiu małżonków, gróźb bezprawnych, w tym śmierci kierowanych przez świadka względem pozwanego, jego dziecka oraz jego matki, a także na okoliczność toksycznej relacji powódki z jej matką, zastraszania powódki i w związku z tym pozostawiania powódki pod silnym wpływem matki M. K., co spowodowało sformułowanie fałszywych oskarżeń względem pozwanego, celem realizacji woli matki rewanżu/zemsty, zdyskredytowania pozwanego celem mylnie postrzeżanego zabezpieczenia się przed ujawnieniem utrwalonych nagrań”. Nagrania przekazał Obwinionemu M. S. (1).

W odpowiedzi na pozew jako dowody w sprawie zawnioskowane zostały również odpisy zwykle ksiąg wieczystych nr (...), na fakt „zawarcia przez powódkę z jej matką Aktu Notarialnego z dnia 13 lipca 2018 roku (kilka dni po rozmowie utrwalonej na nagraniu Głos 003, w związku z szantażem i pod wpływem gróźb), Repertorium A numer (...), sporządzony w R. przed notariuszem H. O., wskutek którego powódka wyzbyła się na rzecz swojej matki majątku wartego co najmniej ok. pół miliona złotych pod tytułem darmym, zastraszania powódki, pozostawiania powódki pod silnym wpływem matki, działania wskutek formułowanych gróźb”. Wypisy z Ksiąg Wieczystych pozyskał Obwiniony na potrzeby postępowania o rozwód.

Dowody:

1. pełnomocnictwo z dnia 17 września 2020 roku,
2. odpowiedź na pozew z dnia 22 września 2020 roku (data prezentaty Sądu: 25 września 2021 roku),
3. stenogram nagrania pliku dźwiękowego: Konflikt – załącznik do odpowiedzi na pozew z dnia 22 września 2020 roku,
4. stenogram nagrania pliku dźwiękowego: Głos 003 – załącznik do odpowiedzi na pozew z dnia 22 września 2020 roku.
5. wyjaśnienia obwinionego radcy prawnego P. M. – protokół przesłuchania z dnia 24 listopada 2022 roku,
6. zeznania świadka A. K. – protokół przesłuchania świadka z dnia 19 maja 2023 roku.

7. odpis zwykły księgi wieczystej (...), stan na dzień 30 grudnia 2019 roku, godz. 15:00:00,

8. odpis zwykły księgi wieczystej (...), stan na dzień 30 grudnia 2019 roku, godz. 14:59:52.

9. wyjaśnienia Obwinionego – protokół rozprawy z dnia 10 lipca 2023 r.

Podczas rozprawy z dnia 16 marca 2021 przed Sądem Okręgowym (...) I Wydział Cywilny, sygn. akt (...) M. K. była słuchana m. in. na temat relacji z córką A., stosunku do pozwanego M. S. (1), gróźb kierowanych przez nią wobec córki A. K. oraz majątku, który A. K. „oddala dobrowolnie”. Podczas rozprawy z dnia 22 czerwca 2021 przed Sądem Okręgowym (...) I Wydział Cywilny, sygn. akt (...), powódka A. S. oraz pozwany M. S. (1) byli słuchani m.in. na temat relacji powódki A. S. z matką, gróźb kierowanych przez M. K. wobec córki A. oraz pozwanego M. S. (1), darowizn nieruchomości dokonanych przez A. K. na rzecz swojej matki.

W dniu 27 lipca 2021 roku Sąd Okręgowy (...) I Wydział Cywilny wydał wyrok w sprawie (...). W dniu 08 października 2021 roku (data prezentaty Sądu 12 października 2021 roku) pozwany M. S. (1) reprezentowany przez radcę prawnego P. M. wniósł apelację od ww. wyroku Sądu pierwszej instancji. Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2022 roku Sąd Apelacyjny (...) Wrocławiu I Wydział Cywilny w sprawie sygn. akt I ACa 1538/21 oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego (...) z dnia 27 lipca 2021 roku, sygn. akt (...).

Dowody:

1. protokół rozprawy z dnia 16 marca 2021 przed Sądem Okręgowym (...) I Wydział Cywilny, sygn. akt (...),
2. protokół rozprawy z dnia 22 czerwca 2021 przed Sądem Okręgowym (...) I Wydział Cywilny, sygn. akt (...).
3. wyrok Sądu Okręgowego (...) I Wydział Cywilny z dnia 27 lipca 2021 roku, sygn. akt (...), wraz z uzasadnieniem,
4. apelacja pozwanego z dnia 08 października 2021 roku (data prezentaty Sądu: 12 października 2021 roku),
5. wyrok Sądu Apelacyjnego (...) Wrocławiu I Wydział Cywilny z dnia 13 stycznia 2022 roku, sygn. akt I ACa 1538/21.

W chwili udzielenia zlecenia przez M. S. (1) w sprawie rozwodowej A. S. nie była klientem radcy prawnego P. M. w jakiegokolwiek sprawie.

Dowody:

1. wyjaśnienia obwinionego radcy prawnego P. M. – protokół przesłuchania z dnia 24 listopada 2022 roku,
2. zeznania świadka A. K. – protokół przesłuchania świadka z dnia 19 maja 2023 roku.
3. wyjaśnienia Obwinionego – protokół rozprawy z dnia 10 lipca 2023 r.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Sąd uznał, iż Obwiniony jest winny zarzucanego mu czynu. W niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej (...)).

Zgodnie z art. 10 (...): Obowiązek unikania przez radcę prawnego konfliktu interesów służy zapewnieniu niezależności, a także dochowaniu tajemnicy zawodowej oraz lojalności wobec klienta. Według natomiast przepisu art. 26 ust. 1 (...): Radca prawny nie może świadczyć pomocy prawnej, jeżeli wykonywanie czynności zawodowych naruszałoby tajemnicę zawodową lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, ograniczenia jego niezależności, albo gdy posiadana przez niego wiedza o sprawach innego klienta lub osób, na rzecz których uprzednio wykonywał czynności zawodowe, dawałaby klientowi nieuzasadnioną przewagę.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zgadza się ze stanowiskiem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, że postępowanie Obwinionego wypełniało znamiona czynu dyscyplinarnego opisanego w przytoczonych przepisach. Zebrany w sprawie materiał dowodowy, a w szczególności zeznania i wyjaśnienia samego Obwinionego potwierdzają, że w 2018 r. i 2019 r. udzielał on porad prawnych A. S. i M. S. (1) w zakresie gróźb kierowanych wobec M. S. (1) oraz A. K. ze strony M. K. – matki A. K., ewentualnego wszczęcia postępowania karnego wobec M. K., możliwości uchylenia się przez A. K. od skutków prawnych złożonych oświadczeń woli dotyczących darowizny dwóch nieruchomości położonych w R. i M. na rzecz swojej matki. Podczas tych konsultacji prawnych radca prawny P. M. uzyskał informacje o relacjach A. K. z matką, o konflikcie istniejącym między nimi oraz M. S., o okolicznościach przeniesienia przez A. K. dwóch nieruchomości na rzecz swojej matki pod tytułem darmym. Dysponując ww. informacjami. Obwiniony przyjął dwukrotnie pełnomocnictwo od M. S. (1) w sprawie o rozwód przeciwko A. S. (raz z powództwa M. S., a ponownie w sprawie, w której mocodawcą był pozwanym). W toku sprawy rozwodowej Obwiniony wykorzystał informacje, które A. S. ujawniła w trakcie udzielania jej przez Obwinionego w 2018 r. i 2019 r. porad prawnych, tj. informacje nt. relacji A. K. z jej matką, gróźb kierowanych wobec M. S. (1) oraz A. K. ze strony M. K. - matki A. K., okoliczności darowizny dwóch nieruchomości położonych w R. i M. na rzecz matki A. S.. Świadczą o tym treści zawarte w odpowiedzi na pozew z dnia 22 września 2020 r. oraz okoliczności, na jakie przesłuchiwani byli M. K. oraz A. S. i M. S. (1) na rozprawach rozwodowych w dniach 16 marca i 22 czerwca 2021 r.

W ocenie Sądu zachowanie Obwinionego polegające na reprezentowaniu M. S. (1) w postępowaniu o rozwód, w którym miał możliwość wykorzystania informacji dotyczących relacji powódki z matką oraz kwestii darowizny nieruchomości, które to informacje posiadał w związku z udzielaniem porad prawnych swojemu klientowi oraz powódce, należy ocenić jako delikt dyscyplinarny polegający na naruszeniu zakazu konfliktu interesów, w szczególności w kontekście naruszenia tajemnicy zawodowej oraz lojalności wobec klienta. Nie jest bowiem uzasadnione stanowisko Obwinionego, iż A. K. nie była nigdy jego klientką. Z materiału dowodowego wynika bowiem, iż w 2018 r. oraz 2019 r. Obwiniony udzielał porad prawnych oceniając sytuację prawną A. K., wskazując, iż jest ona poszkodowaną w relacji z matką, a następnie podając argumenty uzasadniające odwołanie darowizny dokonanej przez A. K.. Wiedza na te tematy została następnie wykorzystana przez niego w procesie rozwodowym, w którym reprezentował M. S. (1) przeciwko A. S..

Tymczasem, jak wskazuje się w doktrynie: czynności radcy prawnego, do których odnosi się zakaz świadczenia pomocy prawnej muszą naruszać tajemnicę zawodową lub powodować stan znacznego zagrożenia jej naruszenia. Kryterium różnicujące pojęcie „znacznego zagrożenia” powinna być zatem rzeczywistość i bezpośredniość takiego ryzyka. Nie wydaje się, aby można było przyjąć, że dotyczy to także czynności, które jedynie hipotetycznie mogłyby doprowadzić do takiego naruszenia (tak A. Woroniecka [w:] T. Scheffler, W. Chróścik, G. Dźwigala, L. Korczak, J. Sobutka, A. Woroniecka. Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Warszawa 2016, Wydawnictwo C.H. Back, str. 169). W doktrynie podkreśla się również, że sformułowanie omawianego postanowienia odwołuje się zarówno do potencjalności, jak i aktualności naruszenia wartości, o których w nim mowa. Podobnie więc, jak w odniesieniu do art. 25 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego należy pamiętać, że dla oceny konkretnych sytuacji nie jest konieczne stwierdzenie, że rzeczywiście godzą one w tajemnicę zawodową, niezależność lub dają klientowi nieuzasadnioną przewagę, lecz wystarczające jest zbada-nie, czy istnieje zagrożenie dla tych wartości. (tak: P. Skuczyński [w:] T. Jaroszyński, A. Sękowska, P. Skuczyński, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Wydawnictwo Praktyka Prawnicza, Warszawa 2016, ss. 130 – 131).

Nieuzasadniona przewaga klienta radcy prawnego może pojawić się wówczas, gdy radca prawny, świadcząc pomoc prawną na rzecz innego klienta lub innych osób, na rzecz których radca prawny wykonywał czynności zawodowe, poznał np. ich stanowisko prawne w sprawach danego rodzaju, argumentację, posiadane dowody, politykę postępowania w sprawach, formalne mechanizmy działania, czy nawet sposób rozumowania osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji w sprawach danego rodzaju. (tak: A. Woroniecka [w:] T. Scheffler, W. Chróścik, G. Dźwigala, L. Korczak, J. Sobutka, A. Woroniecka. Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Warszawa 2016, Wydawnictwo C.H. Back, str. 170).

W okolicznościach niniejszej sprawy istotne znaczenie ma również to, iż delikt opisany w art. 26 (...) obejmuje nie tylko wystąpienie naruszenia, ale także istnienie potencjalności naruszenia chronionego dobra. Wobec tego już samo zagrożenie naruszenia tajemnicy zawodowej czy nieuzasadnionej przewagi klienta radcy prawnego jest czynem, który stanowi delikt dyscyplinarny. Przyjmując zatem pełnomocnictwo od M. S. (1) w celu reprezentowania go w sprawie rozwodowej z A. S., Obwiniony dopuścił się deliktu dyscyplinarnego. Zakaz świadczenia pomocy prawnej z art. 26 ust. 1 (...) obejmuje bowiem każdą formę świadczenia tej pomocy, która może naruszyć lub powodować stan znacznego zagrożenia naruszenia tajemnicy zawodowej. Ujawnienie przez Obwinionego w odpowiedzi na pozew oraz okolicznościach przesłuchania świadka i stron posiadanych wiadomości uzyskanych podczas świadczenia porad prawnych na rzecz A. K. stanowiło w ocenie Sądu nieprawidłową ocenę przez Obwinionego występowania konfliktu interesów, który skutkowało naruszeniem tajemnicy zawodowej, a dodatkowo mógł wpłynąć na posiadanie przez mocodawcę Obwinionego nieuzasadnionej przewagi w procesie.

Wymierzając karę upomnienia, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wziął pod uwagę, iż Obwiniony był dotychczas niekarany. Tym niemniej, w toku postępowania obwiniony nie wyraził skruchy oraz nie przedstawił żadnych okoliczności mogących stanowić usprawiedliwienie jego postępowania. Składając wyjaśnienia, zdawał się nie widzieć związku pomiędzy udzielonymi dwukrotnie poradami prawnymi na rzecz A. K., a następnie reprezentowaniu M. S. (1) w postępowaniu o rozwód przeciwko A. K. (S.) i wykorzystaniu informacji, które pozyskał wcześniej przy okazji świadczenia tych porad. Dla oceny sytuacji i odpowiedzialności Obwinionego nie ma znaczenia, że wiadomości te pochodziły od obojga małżonków, czy nawet od samego M. S. (1), ale w obecności jego partnerki. P. prawna w 2018 r. i 2019 r. była udzielana na rzecz A. K. i to jej dotyczyły wiadomości oraz ocena prawna w zakresie jej relacji z matką oraz darowizny nieruchomości. Należy tutaj zaznaczyć, że o ile mąż w postępowaniu rozwodowym jest uprawniony do wykorzystywania wiadomości pozyskanych od żony w trakcie trwania małżeństwa, o tyle jego pełnomocnik nie może używać na korzyść tylko męża informacji, jakie posiada w związku z wcześniejszym udzielaniem porad prawnych żonie.

Wobec powyższego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w sentencji Orzeczenia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych obciążając Obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania w wysokości łącznie 2.400,00 zł. na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W..

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 70⁴ ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (j.t. Dz.U. z 2020, poz. 75) stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości służy odwołanie od niniejszego orzeczenia do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w W. za pośrednictwem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) W. w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego orzeczenia wraz z uzasadnieniem.